

Forventningsundersøkelser for Norges Bank

Undersøkelser blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivsledere og husholdninger

2. kvartal 2013

30.05.2013

Forord

Opinion Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Økonomer innenfor finansnæringen og akademia, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner blir intervjuet på web, det samme gjelder lederne i næringslivet. Husholdningene er derimot intervjuet via telefon.

Forventningsundersøkelsen er hittil gjennomført 45 ganger, og ble første gang gjennomført i februar 2002. Opinion Perduco har publisert undersøkelsen fra og med 1. kvartal 2009. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av TNS Gallup.

Oslo, mai 2013

Ansvarlig for undersøkelsen hos Opinion Perduco er:

Reidar Dischler

Telefon: 994 89 217

E-post: rd@opinionperduco.no

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Innholdsfortegnelse.....	2
Sammendrag.....	3
Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene.....	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene.....	5
Spørreskjema.....	6
Indeks (tabeller og grafer)	7
Resultater - økonomiekspertene	8
Resultater - partene i arbeidslivet	16
Resultater - næringslivslederne	22
Resultater - husholdningene.....	32
Tekniske kommentarer - økonomene og partene i arbeidslivet.....	39
Tekniske kommentarer - næringslivslederne	40
Tekniske kommentarer - husholdningene.....	41

Sammendrag

De kortsiktige prisforventningene

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er i andre kvartal 2013 på 1,8 prosent, dette er en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Partene i arbeidslivet forventer i andre kvartal 2013 en generell prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent. Dette er ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en generell prisstigning om 12 måneder på 2,2 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Husholdningene forventer at prisene skal stige med 2,7 prosent i løpet av det neste året. Dette er en nedgang på 0,6 prosentpoeng siden forrige kvartal.

Forventer lavere årslønnsvekst

Alle bortsett fra husholdningene forventer lavere årslønnsvekst for 2013 sammenlignet med forrige kvartal. Økonomene oppgir i andre kvartal 2013 at de forventer en årslønnsvekst for 2013 på 3,6 prosent, dette er en nedjustering med 0,2 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Partene i arbeidslivet forventer i andre kvartal 2013 en gjennomsnittlig årslønnsvekst for 2013 på 3,6 prosent. Dette er en nedjustering fra forrige kvartal med 0,1 prosentpoeng. Næringslivslederne forventer i andre kvartal 2013 at årslønnsveksten i 2013 blir på 3,2 prosent. Dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Forventet lønnsvekst i løpet av det neste året blant husholdningene er i andre kvartal 2013 på 2,6 prosent. Dette er en oppgang fra 2,4 prosent i første kvartal 2013.

Nedgang i forventet lønnsomhet

I andre kvartal 2013 synker andelen næringslivsledere som forventer bedre lønnsomhet. 35,0 prosent av næringslivslederne forventer at lønnsomheten i egen bedrift skal bli bedre de neste 12 månedene, mot 39,6 prosent i forrige kvartal. Andelen næringslivsledere som forventer svekket lønnsomhet i tiden fremover stiger med 2,7 prosentpoeng til 22,0 prosent i andre kvartal 2013. Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene synker fra 20,3 poeng i første kvartal 2013 til 13,0 poeng i andre kvartal 2013.

Om undersøkelsen

Opinion Perduco utfører på oppdrag fra Norges Bank kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, representanter fra partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på Opinion Perducos nettsider (www.perduco.no). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå 500 bedriftsledere mot tidligere 300 intervjuer.

Undersøkelsene er gjennomført i tidsrommet fra 8. til 28. mai 2013.

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene

Forventer høyere prisvekst på kort sikt

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er i andre kvartal 2013 på 1,8 prosent, dette er en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Forventet prisstigning om 2 år sank fra 2,1 prosent i første kvartal 2013 til 2,0 prosent i andre kvartal 2013. Forventningene til prisstigningen om 5 år er uendret på 2,4 prosent fra første til andre kvartal 2013.

Forventer lavere årslønnsvekst

Økonomene oppgir i andre kvartal 2013 at de forventer en årslønnsvekst for 2013 på 3,6 prosent, dette er en nedjustering med 0,2 prosentpoeng fra første kvartal 2013. For 2014 forventer økonomene en årslønnsvekst på 3,6 prosent i andre kvartal 2013, en nedgang på 0,1 prosentpoeng siden forrige kvartal. Økonomenes forventninger til den gjennomsnittlige årslønnsveksten om 5 år synker fra 3,7 prosent i første kvartal 2013 til 3,6 prosent i andre kvartal 2013.

Få tror på svekket krone

Samlet sett tror 40,7 prosent av økonomene at kronekursen vil stige i løpet av de neste 12 månedene. Dette er ned fra forrige kvartal hvor 43,5 prosent forventet det samme. 40,7 prosent tror at kronekursen om 12 måneder vil være uendret, og 15,3 prosent tror at kronekursen vil være svekket. Gjennomsnittlig forventet stigning i kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) om 12 måneder er 0,6 prosent i andre kvartal 2013, ned fra 0,7 prosent i forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Forventer lavere prisvekst på kort sikt

Partene i arbeidslivet forventer i andre kvartal 2013 en generell prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisvekst om to år er 2,0 prosent i andre kvartal 2013, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Forventet prisstigning om 5 år er 2,7 prosent, en oppgang fra 2,4 prosent i forrige kvartal.

Forventer lavere årslønnsvekst på kort sikt

Partene i arbeidslivet forventer i andre kvartal 2013 en gjennomsnittlig årslønnsvekst for 2013 på 3,6 prosent. Dette er en nedjustering fra forrige kvartal med 0,1 prosentpoeng. For 2014 forventer partene i arbeidslivet en årslønnsvekst på 3,6 prosent, dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet årslønnsvekst om 5 år er uendret på 3,6 prosent fra første til andre kvartal 2013.

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Forventer lavere prisvekst

Næringslivslederne forventer i andre kvartal 2013 en generell prisstigning om 12 måneder på 2,2 prosent, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Om 2 år forventer de en generell prisstigning på 3,0 prosent, dette er også en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013.

Forventer stabil økning i innkjøps- og utsalgspriser

74,2 prosent av næringslivslederne tror at bedriftens innkjøpspriser vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene sammenlignet med siste 12 måneder, mot 72,1 prosent i forrige kvartal. 9,5 prosent tror i andre kvartal 2013 at innkjøpsprisene vil øke mer, mens 16,1 prosent tror de vil øke mindre.

61,5 prosent av næringslivslederne tror at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene sammenlignet med siste 12 måneder, mot 58,1 prosent i forrige kvartal. 11,9 prosent av bedriftslederne tror i andre kvartal 2013 at utsalgsprisene vil øke mer, mens 26,6 prosent tror de vil øke mindre.

Forventer lavere årslønnsvekst på kort sikt

Næringslivslederne forventer i andre kvartal 2013 at årslønnsveksten i 2013 blir på 3,2 prosent. Dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. For 2014 forventer næringslivslederne en årslønnsvekst på 3,2 prosent. Dette er uendret fra forrige kvartal.

Nedgang i forventet lønnsomhet

35,7 prosent av næringslivslederne oppgir i andre kvartal 2013 at lønnsomheten i egen bedrift er bedret i løpet av de siste 12 månedene, en oppgang på 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen næringslivsledere som oppgir at lønnsomheten er svekket siste året steg med 4,3 prosentpoeng fra forrige kvartal til 36,8 prosent i andre kvartal 2013. Lønnsomhetsindeksen sank i andre kvartal 2013 fra 2,8 til minus 1,1 poeng.

I andre kvartal 2013 synker andelen næringslivsledere som forventer bedre lønnsomhet. 35,0 prosent av næringslivslederne forventer at lønnsomheten i egen bedrift skal bli bedre de neste 12 månedene, mot 39,6 prosent i forrige kvartal. Andelen næringslivsledere som forventer svekket lønnsomhet i tiden fremover stiger med 2,7 prosentpoeng til 22,0 prosent i andre kvartal 2013. Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene synker fra 20,3 poeng i første kvartal 2013 til 13,0 poeng i andre kvartal 2013.

Nedgang i forventet sysselsetting

Andelen næringslivsledere som oppgir at bedriften forventer å ha flere ansatte om 12 måneder har sunket fra 39,6 prosent til 37,7 prosent i andre kvartal 2013. Andelen næringslivsledere som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder har steget med 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal til 18,0 prosent i andre kvartal 2013. Nettotallet i sysselsettingsindeksen (fremtidig) synker fra 21,8 til 19,7 poeng.

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Forventer lavere prisvekst

I andre kvartal 2013 forventer husholdningene at prisene skal stige med 2,7 prosent i løpet av det neste året. Dette er ned 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. Husholdningene forventer en prisvekst om 2-3 år på 4,2 prosent, dette er ned 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Forventer høyere lønnsvekst

Forventet lønnsvekst i løpet av det neste året blant husholdningene er i andre kvartal 2013 på 2,6 prosent. Dette er en oppgang fra 2,4 prosent i første kvartal 2013.

Færre forventer økt rente

I andre kvartal 2013 forventer 42,9 prosent av husholdningene renteøkning de neste 12 månedene. Dette er en nedgang fra 49,6 prosent i forrige kvartal. 4,9 prosent av husholdningene forventer rentefall, mens 47,7 prosent forventer uendret rente.

Spørreskjema

Til økonomieksperter og partene i arbeidslivet:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2013?
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2014?
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- 7a) Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?
- 7b) Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket eller svekket i spørsmål 7a)

Til næringslivslederne:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?
2. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?
3. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
4. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
5. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2013?
6. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2014?
7. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 månedene?
8. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?
9. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?
10. Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Til husholdningene:

- 1a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?
- 1b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?
- 2a. Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Hvis høyere: Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?
- 2b. Hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?
3. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?
4. Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
5. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Indeks (tabeller og grafer)

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
- 7a. Forventet utvikling i kronkursen om 12 mnd.
- 7b. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

Partene i arbeidslivet

8. Forventet prisstigning om 12 måneder
9. Forventet prisstigning om 2 år
10. Forventet prisstigning om 5 år
11. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
12. Forventet årslønnsvekst for neste år
13. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

14. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
15. Forventet generell prisstigning om 2 år
16. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd
17. Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd
18. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
19. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
20. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd
21. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd
22. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
23. Antatt antall ansatte om 12 mnd

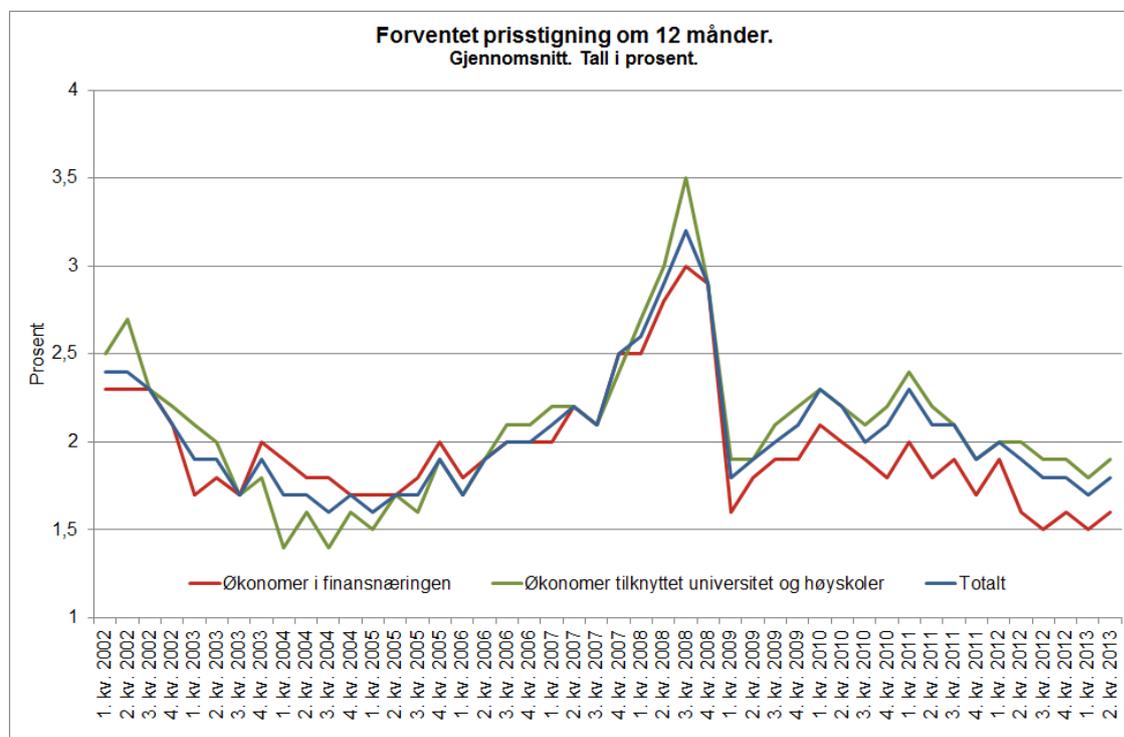
Husholdningene

- 24a. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd
- 24b. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent
- 25a. Forventet prisendring neste 12 mnd
- 25b. Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent
26. Forventet prisvekst om 2-3 år
27. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
28. Forventet renteutvikling neste 12 mnd

Resultater - økonomiekspertene

Indeks 1:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

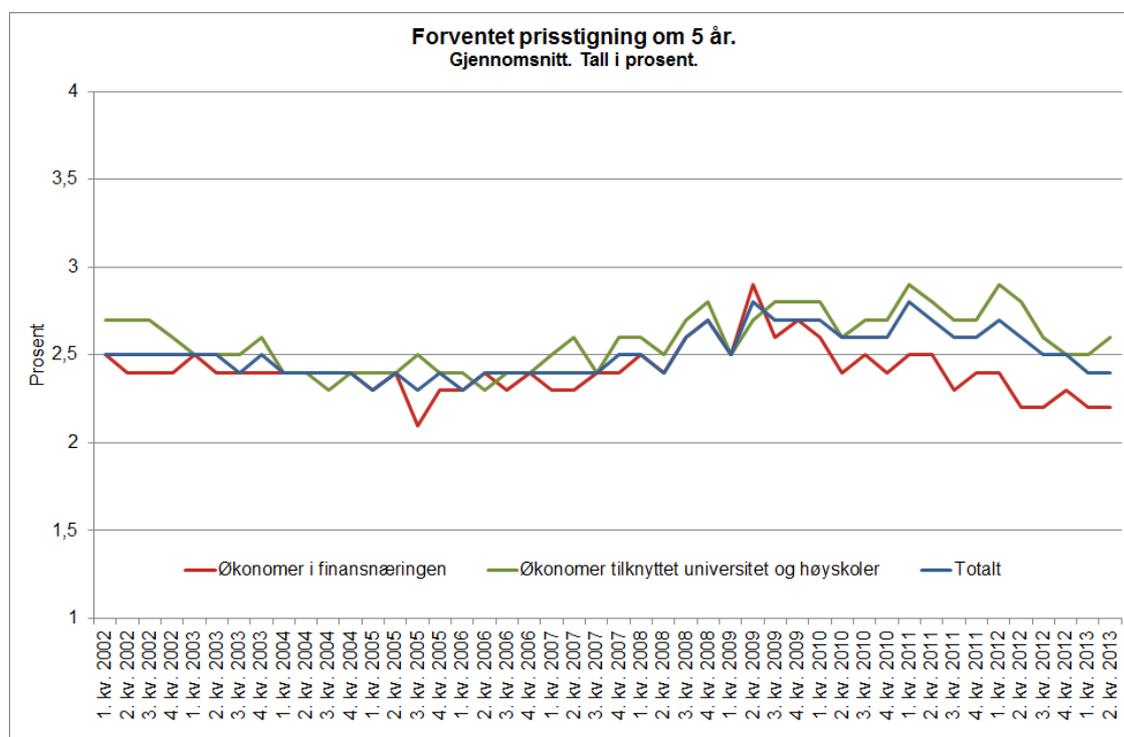
Forventet prisstigning om 12 måneder	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	1,5	1,6
Laveste verdi	-1,0	0,5
Høyeste verdi	3,0	2,1
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,9
Laveste verdi	0,9	1,2
Høyeste verdi	3,0	3,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	1,7	1,8
Utvalg	61	59

Samlet sett var økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder i andre kvartal 2013 på 1,8 prosent, dette er en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Økonomer i finansnæringen forventer en prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent, en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler forventer en prisstigning om 12 måneder på 1,9 prosent, dette er også en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 3:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

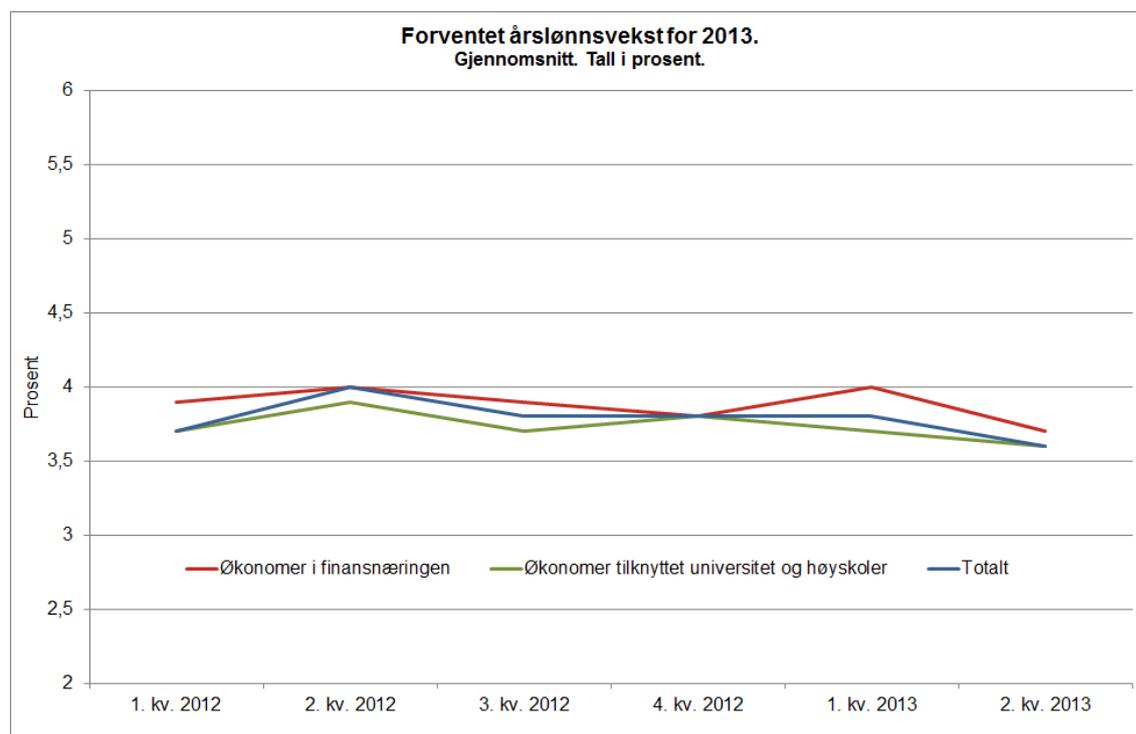

Forventet prisstigning om 5 år	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,2
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,5	4,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,6
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	6,0	7,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,4
Utvalg	60	58

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 5 år var i andre kvartal 2013 på 2,4 prosent, dette er uendret fra første kvartal 2013. Økonomer i finansnæringen opprettholdt sitt estimat fra forrige kvartal på 2,2 prosent, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler oppjusterte sitt estimat fra 2,5 til 2,6 prosent.

Indeks 4:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2013?

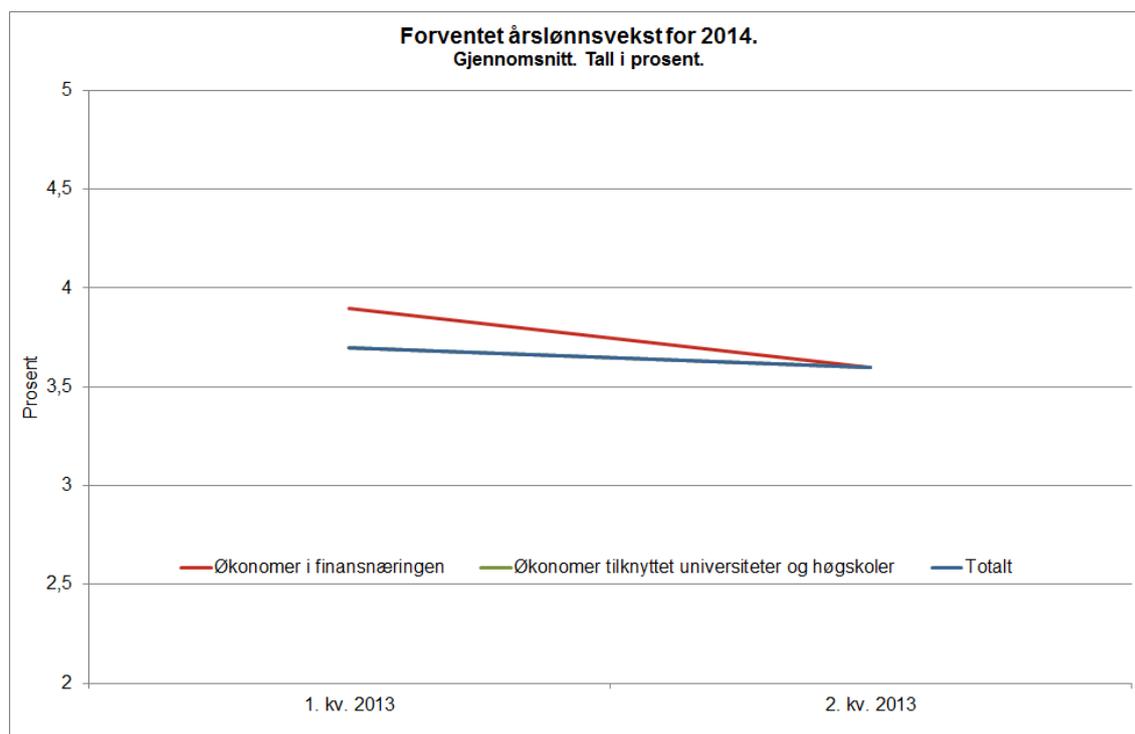

Forventet årslønnsvekst for 2013	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	4,0	3,7
Laveste verdi	3,0	3,0
Høyeste verdi	5,0	4,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,6
Laveste verdi	1,0	1,5
Høyeste verdi	4,8	4,5
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,6
Utvalg	62	59

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2013 er i andre kvartal 2013 på 3,6 prosent, dette er en nedjustering med 0,2 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst for 2013 på 3,7 prosent, dette er en nedjustering med 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra 3,7 prosent til 3,6 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 5:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2014?

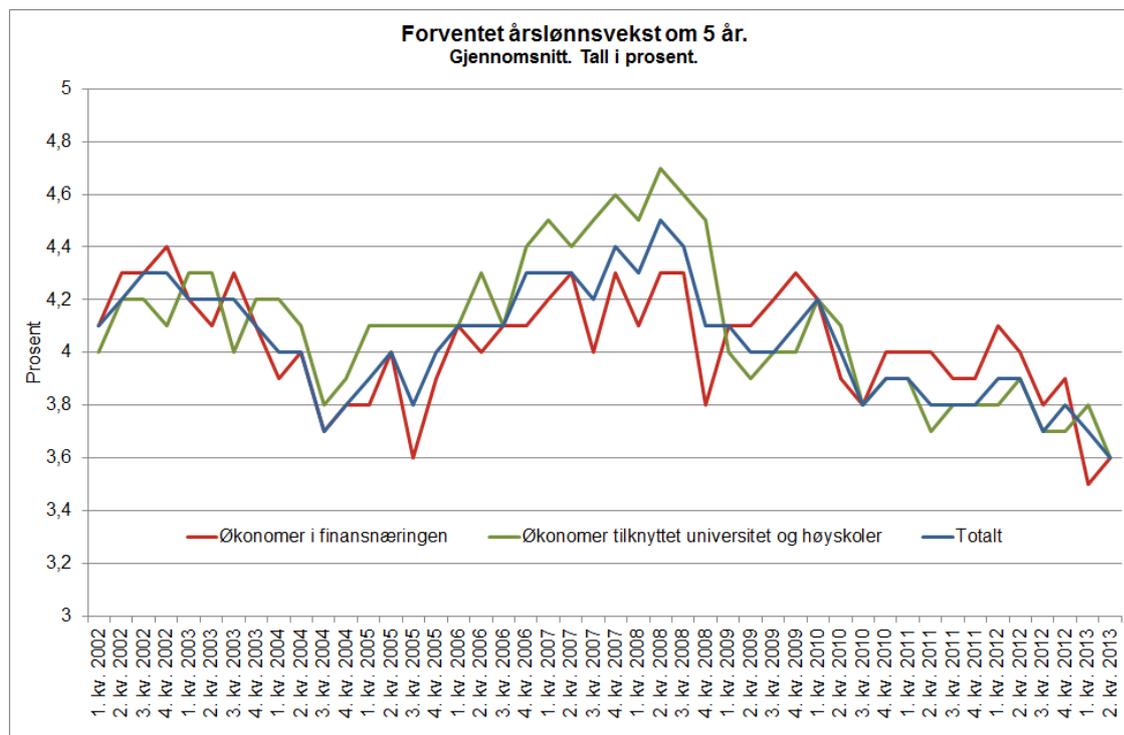

Forventet årslønnsvekst for 2014	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	3,9	3,6
Laveste verdi	2,5	2,5
Høyeste verdi	5,0	4,2
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,6
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	6,0
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,6
Utvalg	62	59

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2014 gikk ned fra 3,7 prosent i første kvartal 2013 til 3,6 prosent i andre kvartal 2013. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst for 2013 på 3,6 prosent, ned 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterte sitt estimat fra 3,7 til 3,6 prosent.

Indeks 6:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

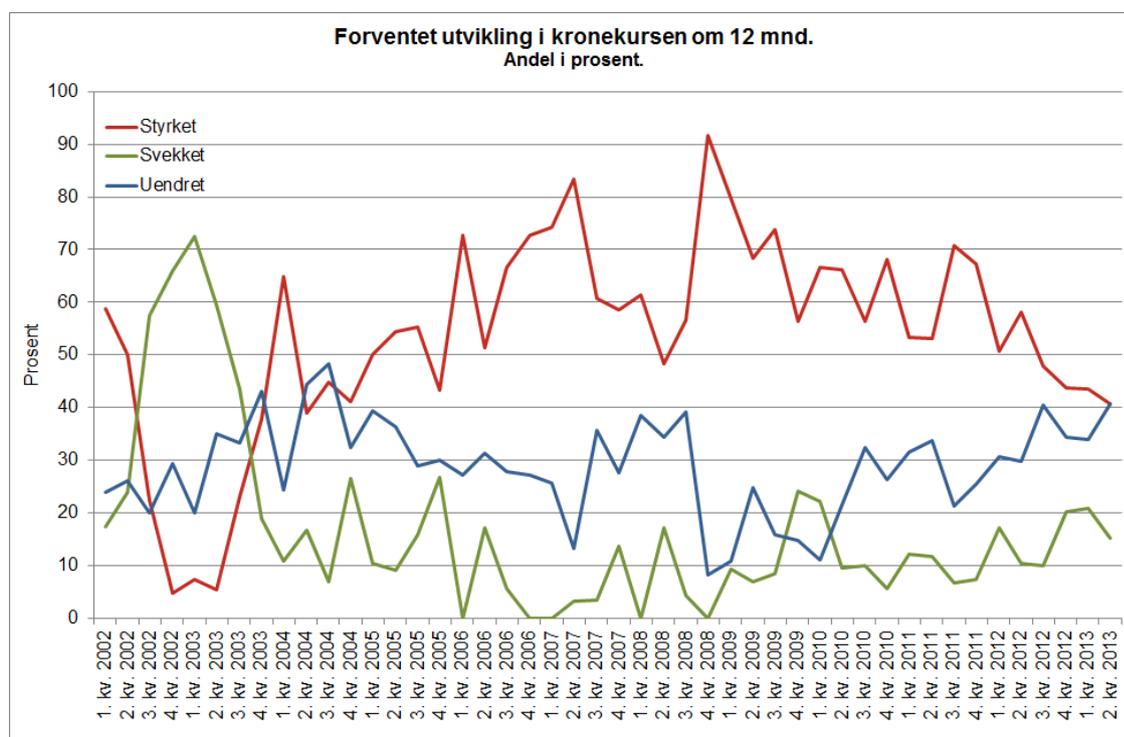

Forventet årslønnsvekst om 5 år	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Økonomer i finansnæringen		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,6
Laveste verdi	2,5	2,5
Høyeste verdi	4,5	5,0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,6
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	4,5
Totalt alle økonomer		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,6
Utvalg	61	56

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var 3,6 prosent i andre kvartal 2013, dette er en nedjustering fra 3,7 prosent i første kvartal 2013. Økonomer i finansnæringen forventer en gjennomsnittlig langsiktig årslønnsvekst på 3,6 prosent, dette er en oppgang fra 3,5 prosent i første kvartal 2013. Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler nedjusterer sitt estimat med 0,2 prosentpoeng til 3,6 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 7A:

Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?

Forventet utvikling i kronekursen om 12 mnd.	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Økonomer i finansnæringen		
Styrket	42,9	38,1
Uendret	28,6	33,3
Svekket	28,6	23,8
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler		
Styrket	43,9	42,1
Uendret	36,6	44,7
Svekket	17,1	10,5
Totalt alle økonomer		
Styrket	43,5	40,7
Uendret	33,9	40,7
Svekket	21,0	15,3
Utvalg	62	59

Andelen økonomer som forventer at kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) vil styrkes på ett års sikt gikk i andre kvartal 2013 ned fra 43,5 til 40,7 prosent. Andelen økonomer som forventer en svekket kronekurs er nå 15,3 prosent, mot 21,0 prosent i første kvartal 2013, mens andelen som forventer at kronekursen på ett års sikt vil være uendret gikk opp fra 33,9 prosent til 40,7 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 7B:

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg (Hvis svart styrket/svekket i spørsmål 7A)?

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

1. kvartal 2013

2. kvartal 2013

Økonomer i finansnæringen

Gjennomsnittlig verdi

0,5

-0,6

Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler

Gjennomsnittlig verdi

0,9

1,3

Totalt alle økonomer

Gjennomsnittlig verdi

0,7

0,6

Utvalg

60

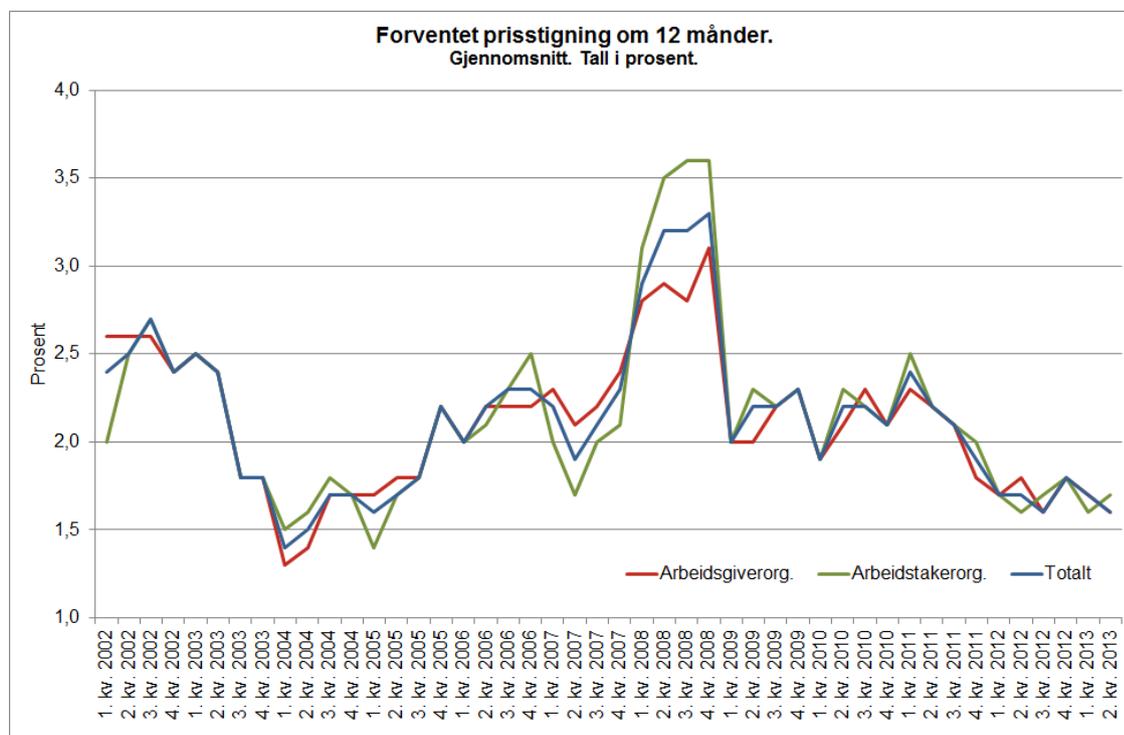
56

I andre kvartal 2013 forventet det samlede utvalget av økonomer at kronekursen skal styrke seg med 0,6 prosent på 12 måneders sikt. Dette var en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Resultater - partene i arbeidslivet

Indeks 8:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

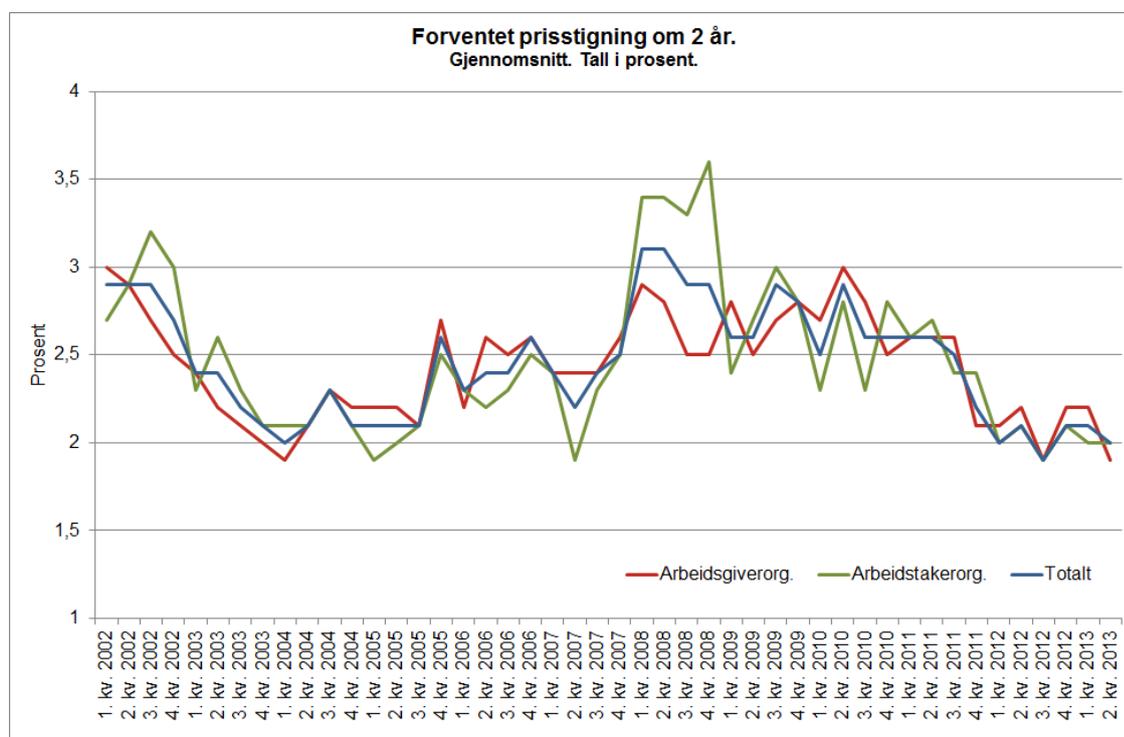

Forventet prisstigning om 12 måneder	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	1,7	1,6
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	2,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,7
Laveste verdi	0,8	0,8
Høyeste verdi	2,5	3,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	1,7	1,6
Utvalg	25	27

Blant arbeidslivsorganisasjonene var forventet prisstigning om 12 måneder på 1,6 prosent i andre kvartal 2013, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventningene hos arbeidsgiverorganisasjonene sank fra 1,7 prosent til 1,6 prosent, mens forventningene hos arbeidstakerorganisasjonene steg fra 1,6 prosent til 1,7 prosent i løpet av det siste kvartalet.

Indeks 9:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

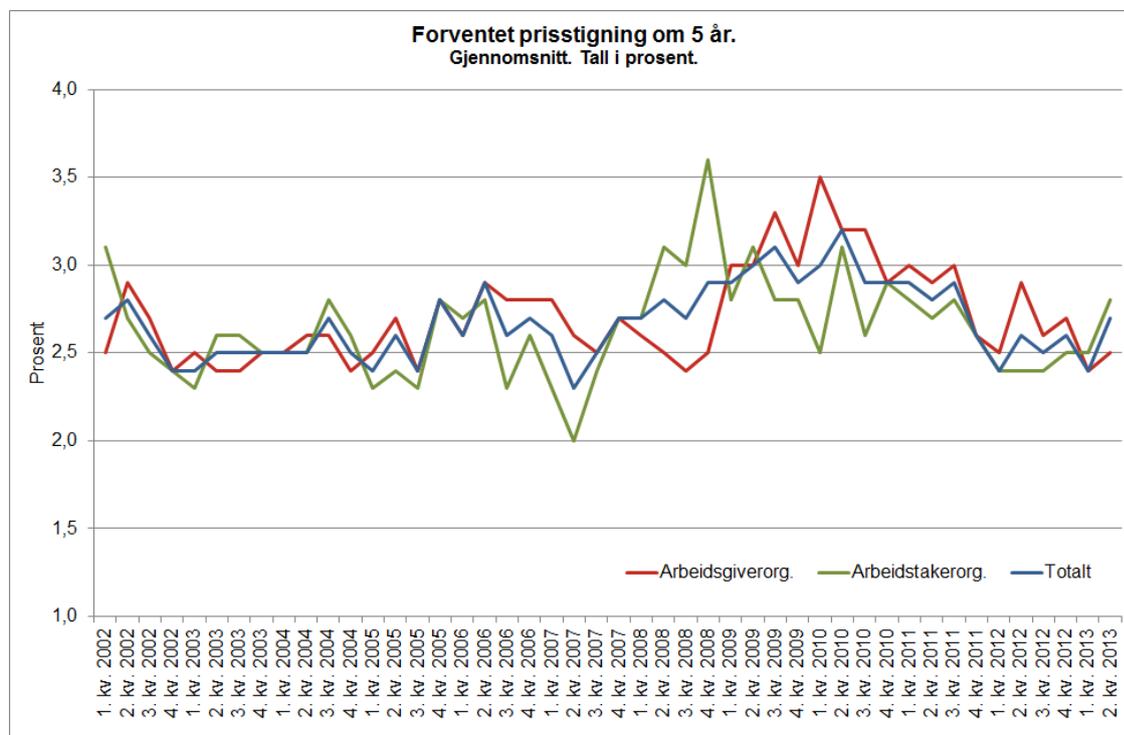

Forventet prisstigning om 2 år	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	1,9
Laveste verdi	1,5	1,5
Høyeste verdi	5,0	2,5
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,0
Laveste verdi	1,0	1,0
Høyeste verdi	3,0	4,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,0
Utvalg	25	27

Forventet prisvekst om to år blant partene i arbeidslivet er 2,0 prosent i andre kvartal 2013, dette er en nedgang fra 2,1 prosent i første kvartal 2013. Arbeidsgiverorganisasjonene nedjusterte sitt estimat med 0,3 prosentpoeng til 1,9 prosent i andre kvartal 2013. Arbeidstakerorganisasjonene opprettholdt sitt estimat på 2,0 prosent fra forrige kvartal.

Indeks 10:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

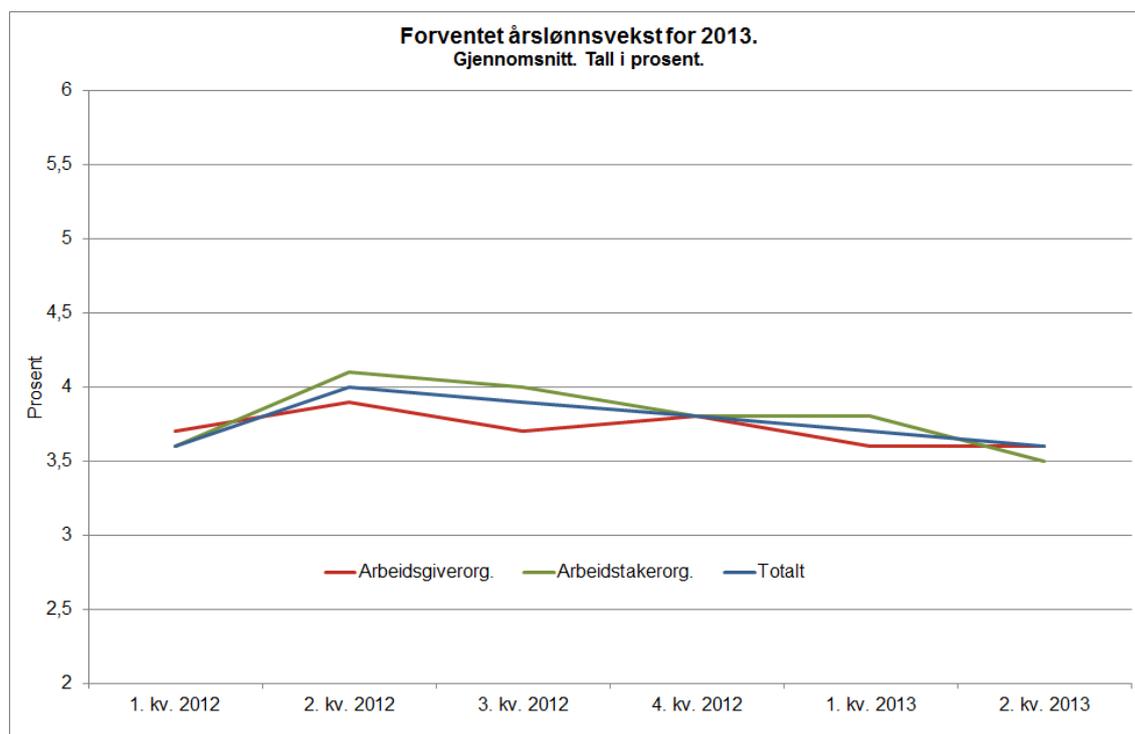

Forventet prisstigning om 5 år	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,5
Laveste verdi	1,5	1,5
Høyeste verdi	4,0	4,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,8
Laveste verdi	1,0	1,2
Høyeste verdi	3,0	5,0
Totalt for partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,7
Utvalg	24	27

Forventet prisstigning om 5 år var blant partene i arbeidslivet på 2,7 prosent i andre kvartal 2013, dette er en oppgang på 0,3 prosentpoeng fra første kvartal 2013. Estimater fra arbeidsgiverorganisasjonene er 2,5 prosent i andre kvartal 2013, en oppgang fra 2,4 prosent i forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonenes oppjusterte sitt estimat med 0,3 prosentpoeng fra 2,5 prosent til 2,8 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 11:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2013?

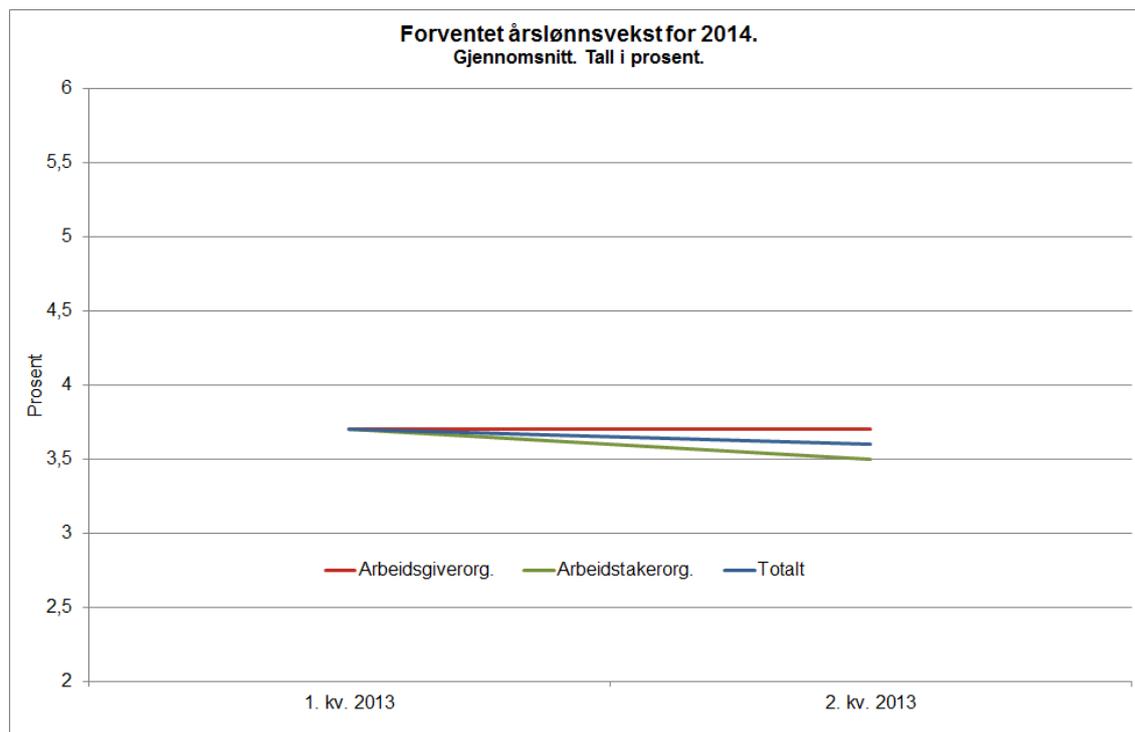

Forventet årslønnsvekst for 2013	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,6
Laveste verdi	2,0	3,0
Høyeste verdi	4,1	4,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,8	3,5
Laveste verdi	3,0	2,0
Høyeste verdi	4,2	4,0
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,6
Utvalg	25	27

Forventet årslønnsvekst for 2013 var blant partene i arbeidslivet 3,6 prosent i andre kvartal 2013, dette er en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene opprettholdt sitt estimat på 3,6 prosent fra første kvartal 2013, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat med 0,3 prosentpoeng til 3,5 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 12:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2014?

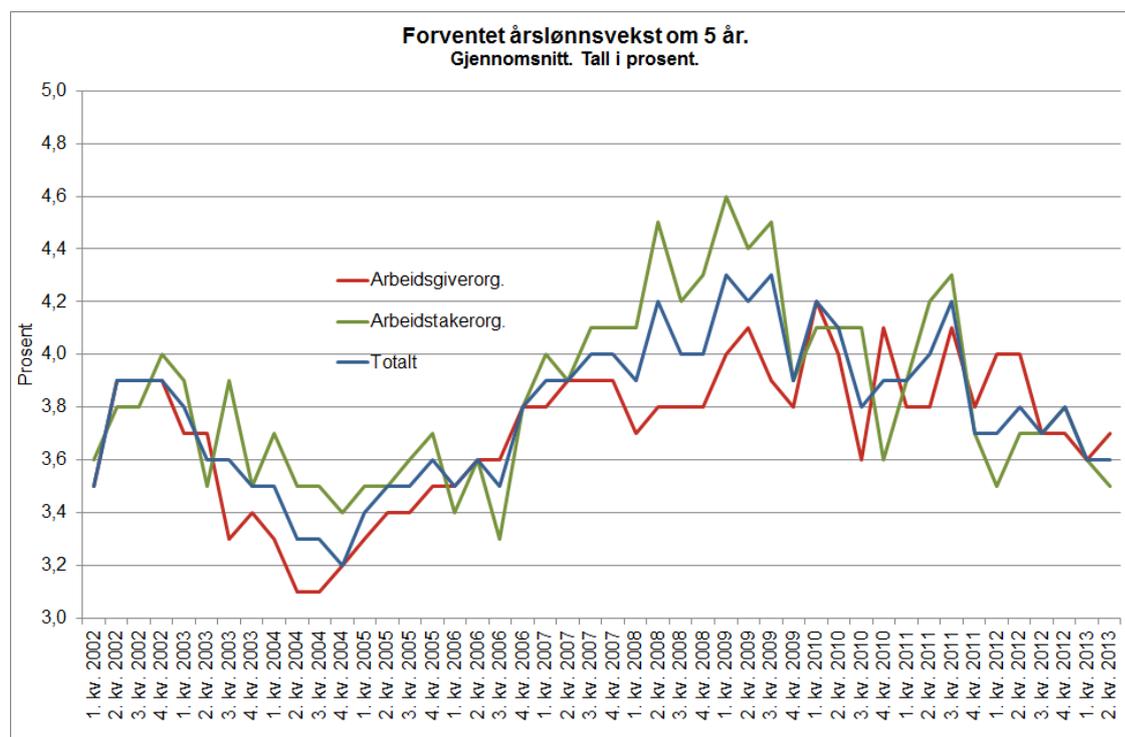

Forventet årslønnsvekst for 2014	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,7
Laveste verdi	2,0	3,0
Høyeste verdi	4,3	4,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,5
Laveste verdi	3,0	1,0
Høyeste verdi	4,5	4,3
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,6
Utvalg	25	27

Forventet årslønnsvekst blant partene i arbeidslivet for 2014 var 3,6 prosent i andre kvartal 2013, en nedjustering med 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene opprettholdt sitt estimat fra forrige kvartal på 3,7 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat med 0,2 prosentpoeng til 3,5 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 13:

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

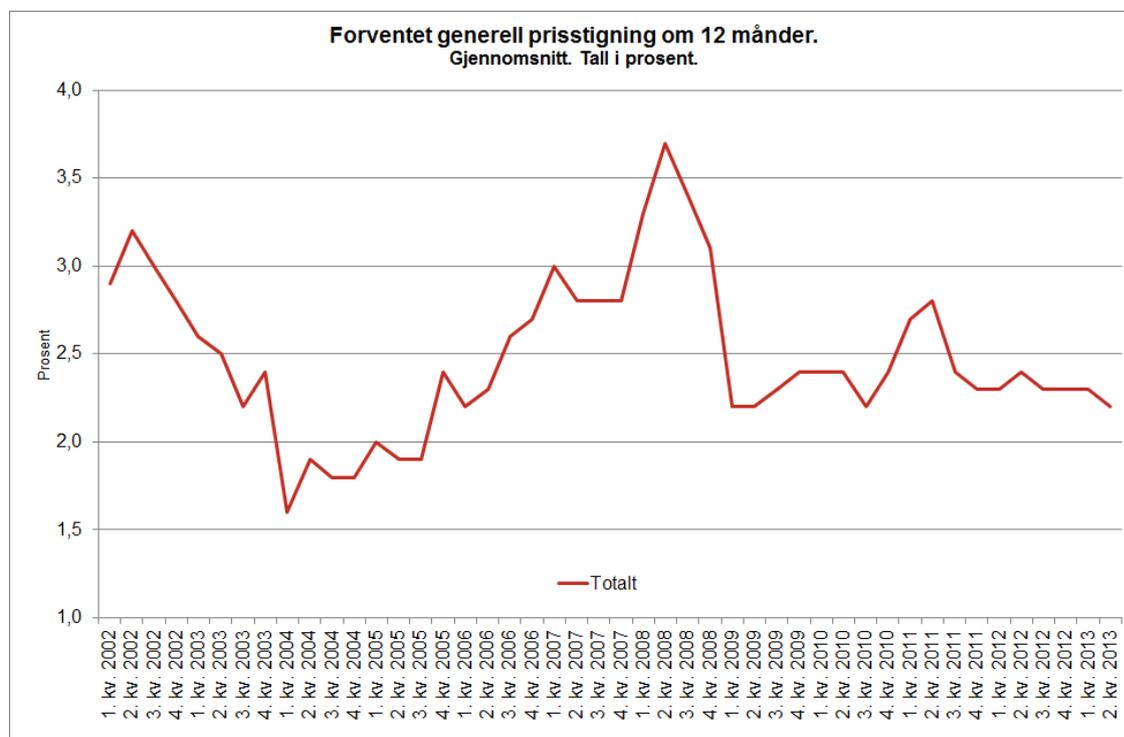
Forventet årslønnsvekst om 5 år	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Arbeidsgiverorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,7
Laveste verdi	2,0	2,0
Høyeste verdi	5,0	5,0
Arbeidstakerorganisasjoner		
Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,5
Laveste verdi	3,0	1,0
Høyeste verdi	5,0	4,2
Totalt for alle partene i arbeidslivet		
Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,6
Utvalg	25	27

Arbeidslivsorganisasjonenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) var i andre kvartal 2013 på 3,6 prosent, dette er endret fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene oppjusterte sitt estimat fra 3,6 til 3,7 prosent i andre kvartal 2013, mens arbeidstakerorganisasjonene nedjusterte sitt estimat fra 3,6 til 3,5 prosent.

Resultater - næringslivslederne

Indeks 14:

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

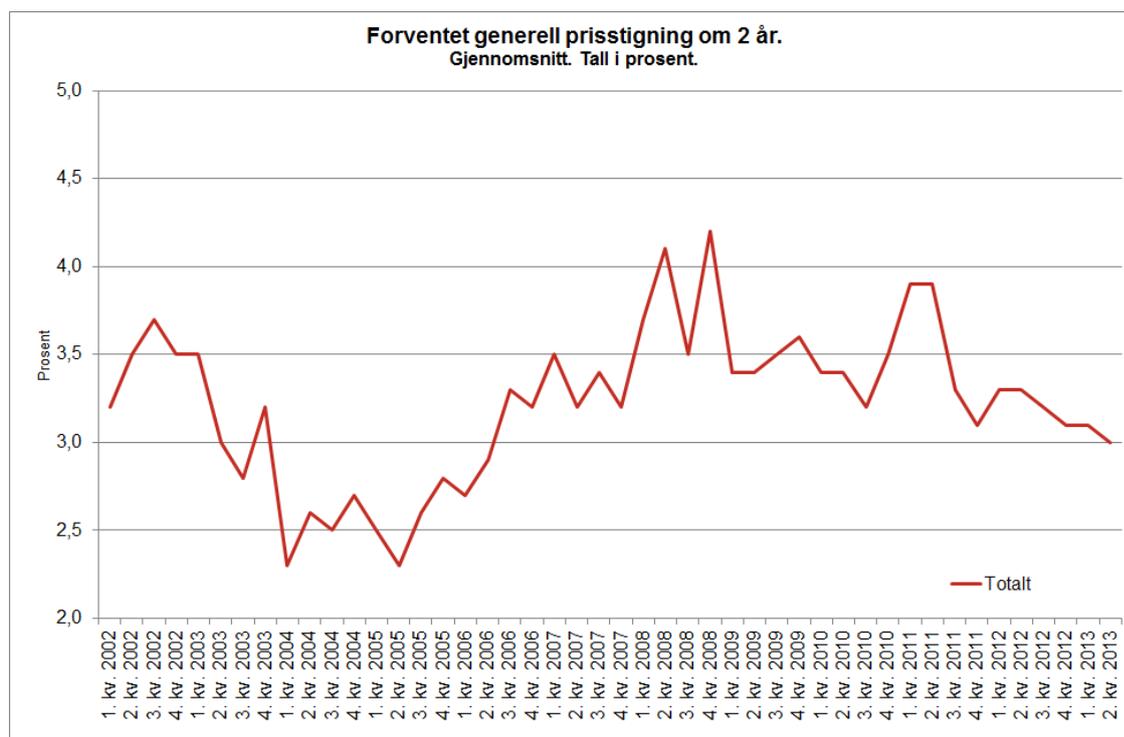

Forventet generell prisstigning om 12 mnd	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,2
Laveste verdi	0,0	-1,0
Høyeste verdi	5,0	6,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,2
Laveste verdi	-2,0	-1,0
Høyeste verdi	7,0	5,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
Utvalg (vektet)	430	393

Næringslivsledernes estimat om forventet prisstigning om 12 måneder er 2,2 prosent i andre kvartal 2013. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013.

Indeks 15:

Hva tror du prisstigningen er om 2 år?

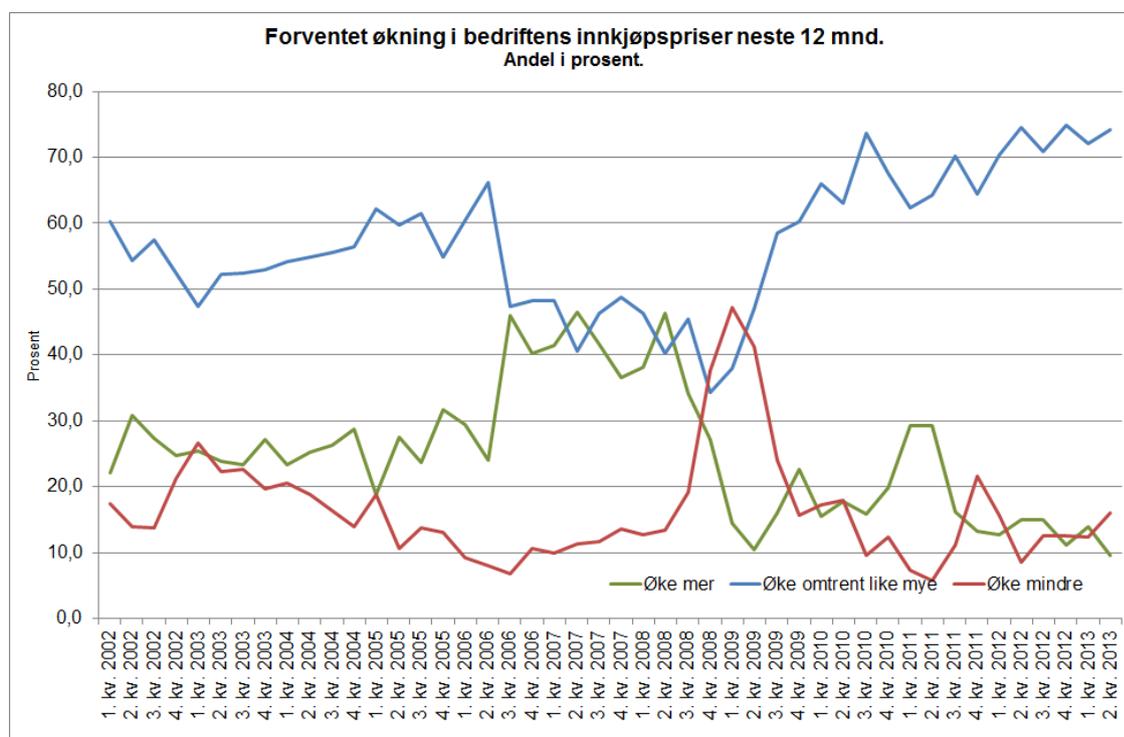

Forventet generell prisstigning om 2 år	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,0
Laveste verdi	0,0	-5,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,0	2,9
Laveste verdi	1,0	-2,0
Høyeste verdi	10,0	8,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,0
Utvalg (vektet)	419	384

Forventet prisstigning om 2 år var i andre kvartal 2013 på 3,0 prosent. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra første kvartal 2013.

Indeks 16:

Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

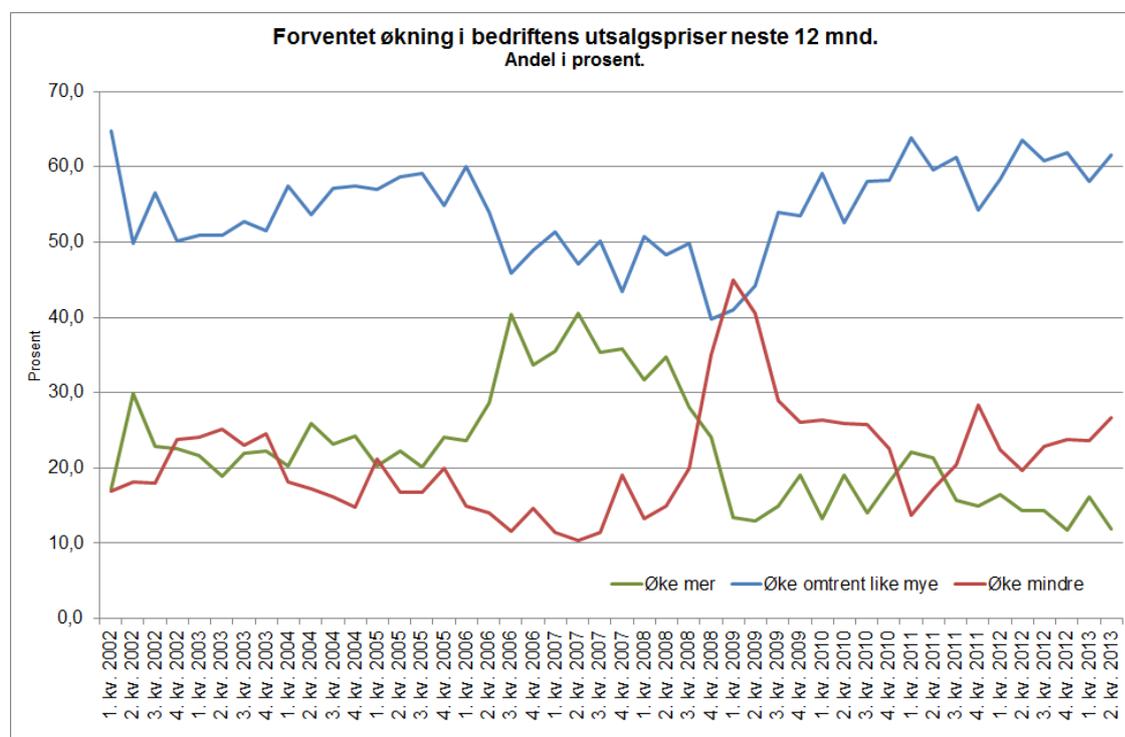
Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd

	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	13,9	8,2
Øke omtrent like mye	71,9	73,9
Øke mindre	12,9	17,9
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	14,1	12,6
Øke omtrent like mye	72,4	74,8
Øke mindre	11,2	11,9
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	14,0	9,5
Øke omtrent like mye	72,1	74,2
Øke mindre	12,3	16,1
Utvalg	550	462

Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer de neste 12 måneder gikk ned fra 14,0 prosent i første kvartal 2013 til 9,5 prosent i andre kvartal 2013. Andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre gikk opp fra 12,3 til 16,1 prosent, og andelen som forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye gikk opp fra 72,1 prosent i første kvartal 2013 til 74,2 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 17:

Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

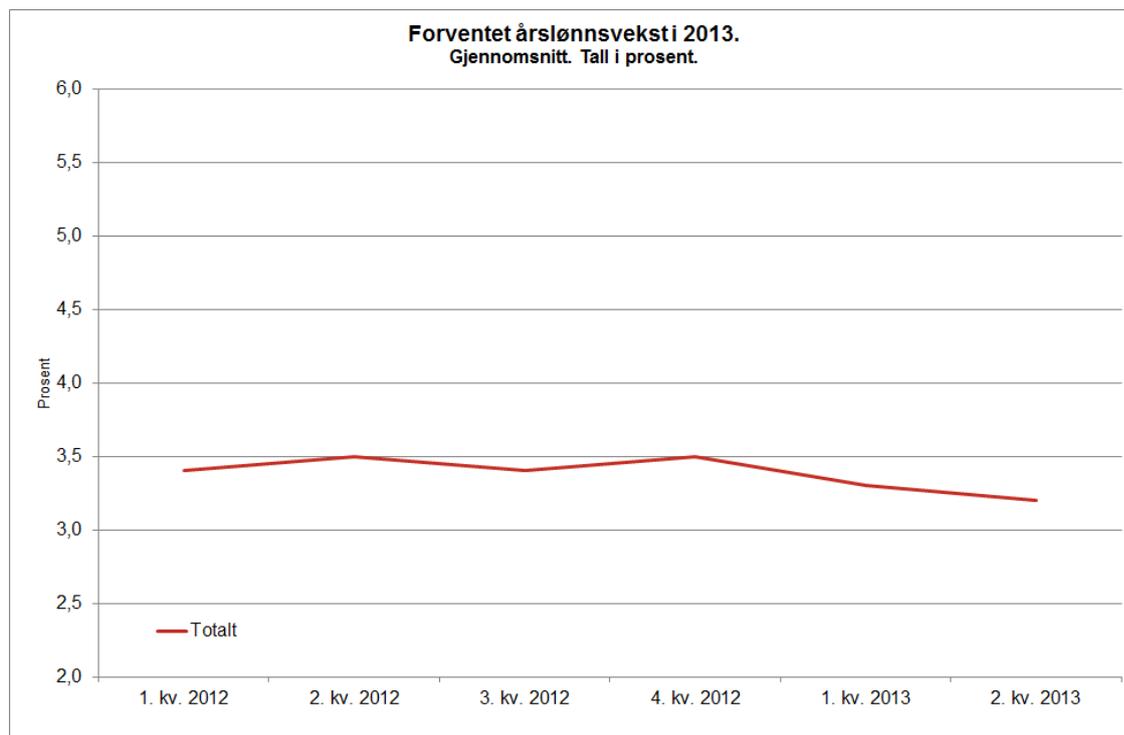
Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd

	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Øke mer	12,9	12,3
Øke omtrent like mye	60,0	62,9
Øke mindre	25,8	24,8
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Øke mer	23,7	11,1
Øke omtrent like mye	53,8	58,3
Øke mindre	18,9	30,6
Næringslivsledere totalt		
Øke mer	16,2	11,9
Øke omtrent like mye	58,1	61,5
Øke mindre	23,7	26,6
Utvalg	550	462

Andelen næringslivsledere som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mer de neste 12 måneder fikk ned fra 16,2 prosent i første kvartal 2013 til 11,9 prosent i andre kvartal 2013. Andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mindre gikk opp fra 23,7 til 26,6 prosent, og andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye gikk opp fra 58,1 til 61,5 prosent.

Indeks 18:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2013?

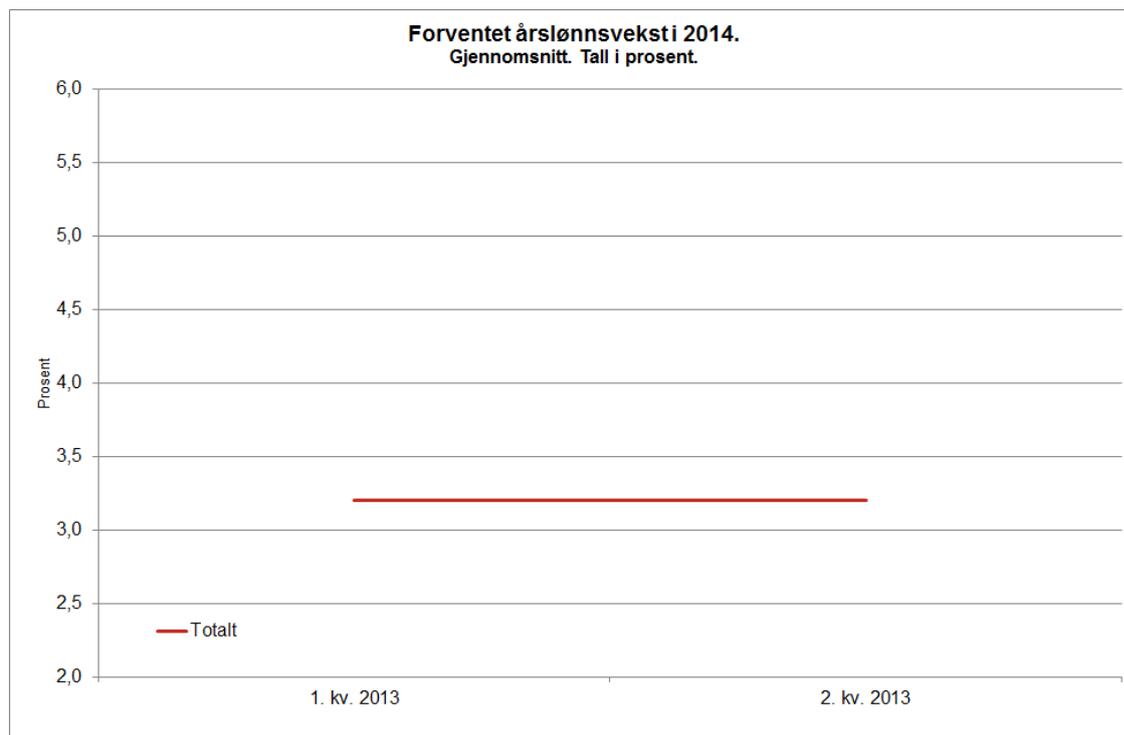

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2013	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,1
Laveste verdi	0,0	-2,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,3
Laveste verdi	0,0	1,0
Høyeste verdi	8,0	5,3
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,2
Utvalg (vektet)	518	450

Næringslivslederne nedjusterte sitt estimat for lønnsvekst i egen bedrift for 2013 fra 3,3 prosent i første kvartal 2013 til 3,2 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 19:

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2014?

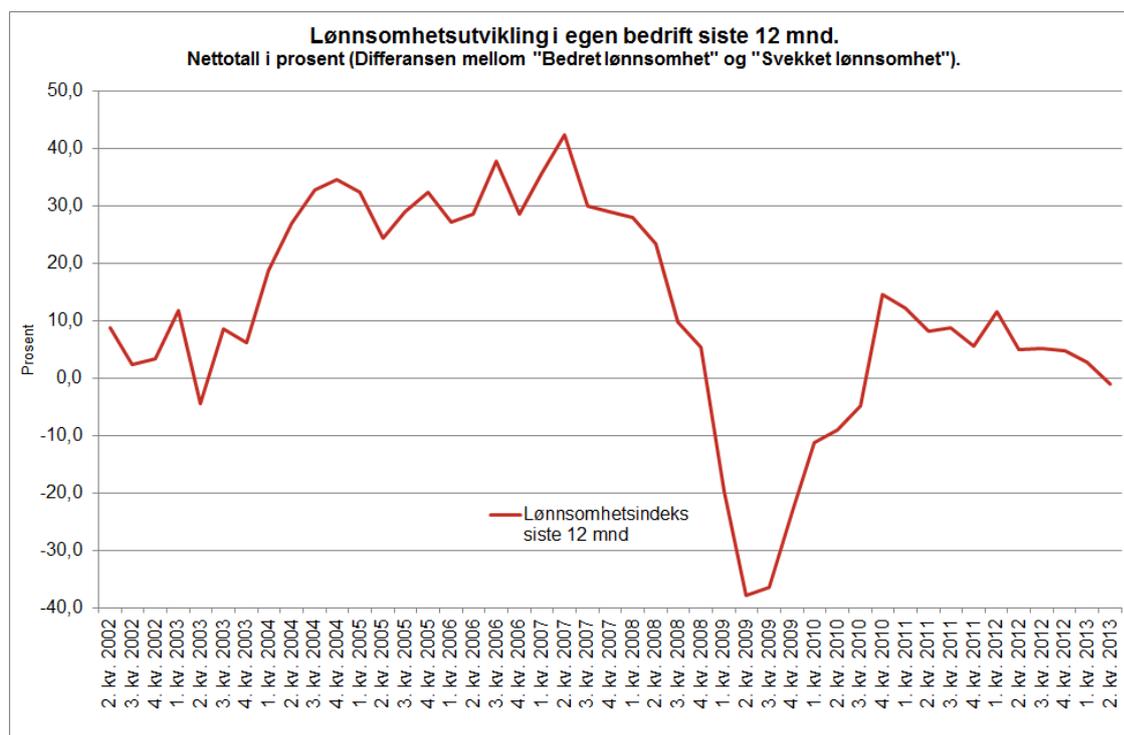

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2014	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,1
Laveste verdi	-2,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	10,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,4
Laveste verdi	0,0	0,0
Høyeste verdi	10,0	6,0
Næringslivsledere totalt		
Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,2
Utvalg (vektet)	475	433

I andre kvartal 2013 forventer næringslivslederne at lønnsvekst i egen bedrift vil bli 3,2 prosent i 2014. Dette er uendret fra forrige kvartal.

Indeks 20:

Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?

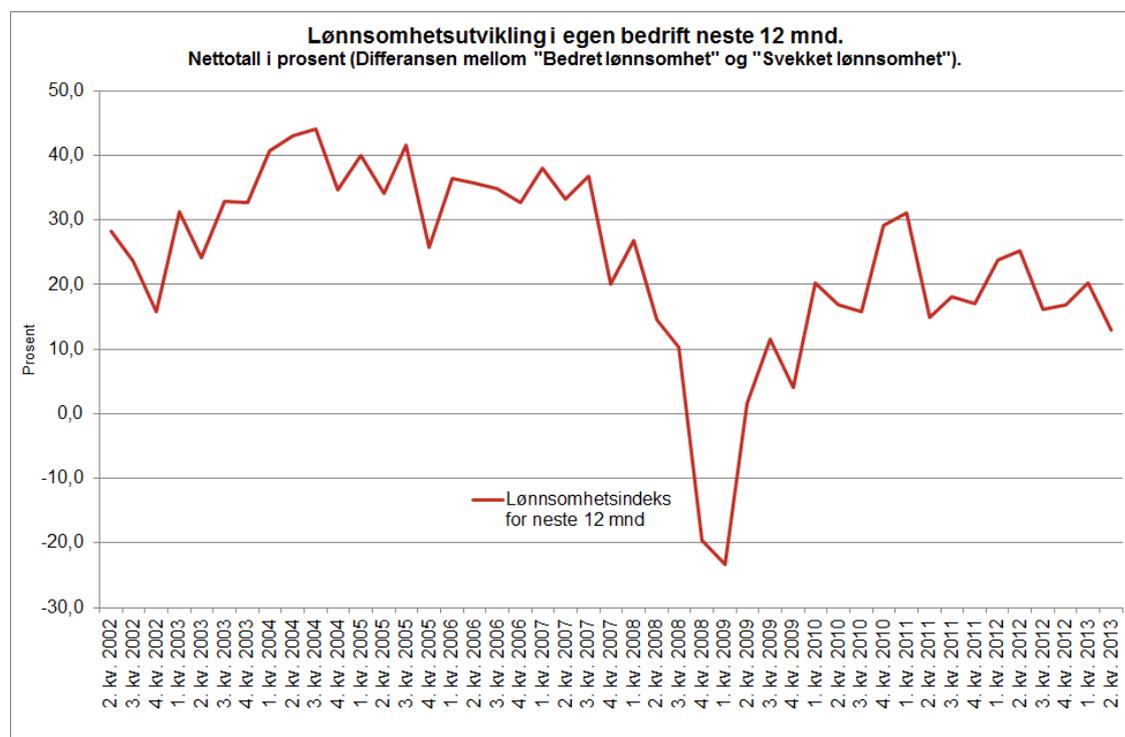

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	34,9	35,4
Uendret lønnsomhet	30,4	29,8
Svekket lønnsomhet	34,4	34,8
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	0,5	0,6
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	36,1	36,4
Uendret lønnsomhet	33,7	22,4
Svekket lønnsomhet	28,4	41,3
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	7,7	-4,9
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	35,3	35,7
Uendret lønnsomhet	31,5	27,5
Svekket lønnsomhet	32,5	36,8
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	2,8	-1,1
Utvalg	550	462

Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder gikk i andre kvartal 2013 ned fra 2,8 poeng til minus 1,1 poeng.

Indeks 21:

Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?

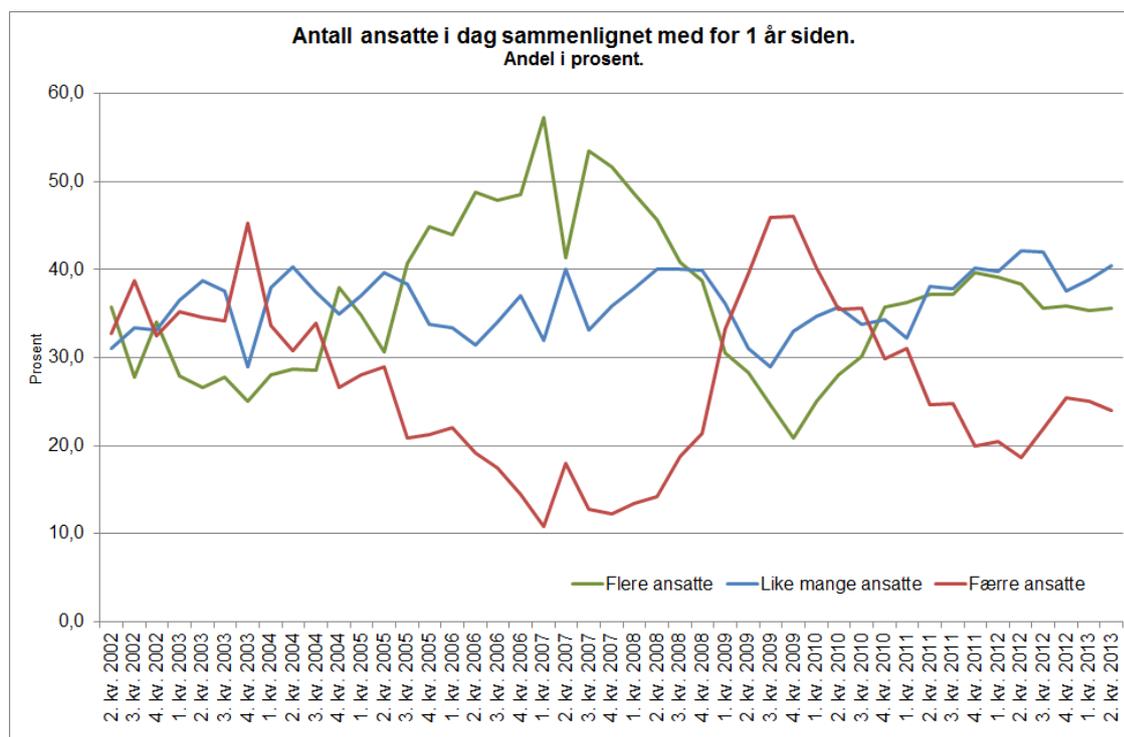

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Bedret lønnsomhet	41,7	35,4
Vil holde seg uendret	37,0	41,1
Svekket lønnsomhet	19,2	22,9
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	22,5	12,5
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Bedret lønnsomhet	34,9	34,0
Vil holde seg uendret	43,2	45,8
Svekket lønnsomhet	19,5	20,1
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	15,4	13,9
Næringslivsledere totalt		
Bedret lønnsomhet	39,6	35,0
Vil holde seg uendret	38,9	42,5
Svekket lønnsomhet	19,3	22,0
Netttotal (lønnsomhetsindeks)	20,3	13,0
Utvalg	550	462

Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene gikk ned fra 20,3 poeng i første kvartal 2013 til 13,0 poeng i andre kvartal 2013.

Indeks 22:

Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?

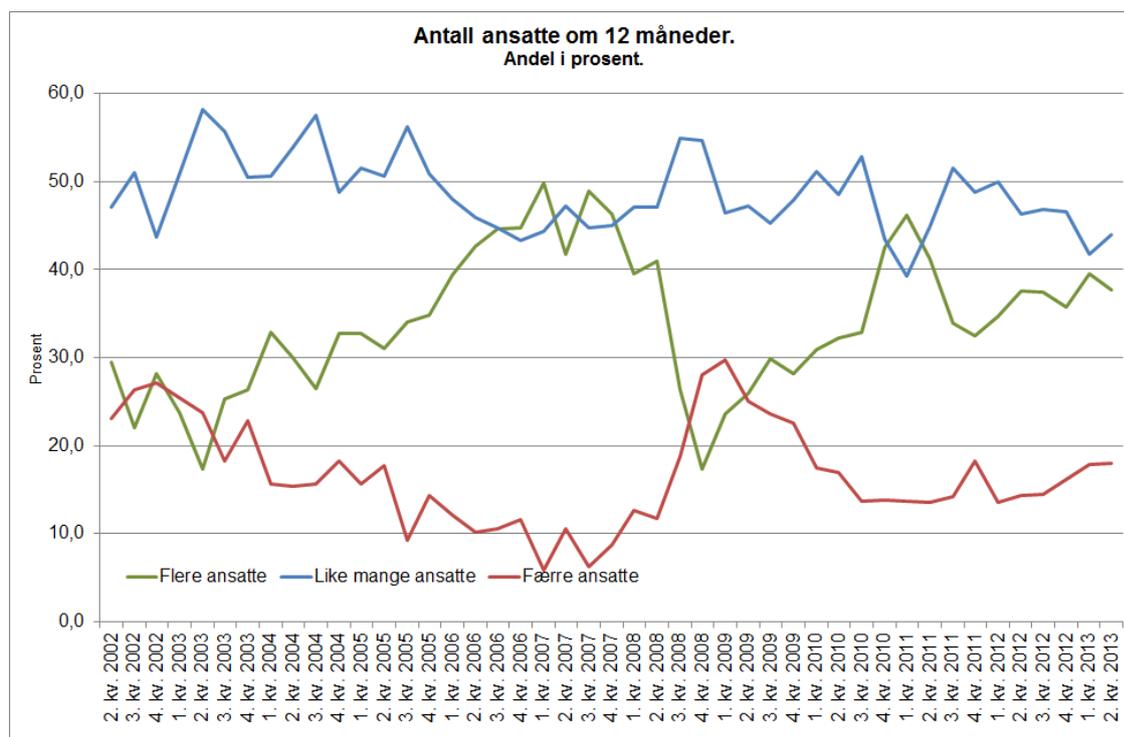

Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	32,5	32,3
Like mange ansatte	40,9	45,8
Færre ansatte	26,2	21,9
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	6,3	10,4
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	41,4	43,1
Like mange ansatte	34,3	28,5
Færre ansatte	22,5	28,5
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	18,9	14,6
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	35,3	35,6
Like mange ansatte	38,9	40,4
Færre ansatte	25,1	24,0
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	10,2	11,6
Utvalg	550	462

Andelen næringslivsledere som oppgav at de har flere ansatte enn hva de hadde for 12 måneder siden gikk opp fra 35,3 prosent i forrige kvartal til 35,6 prosent i andre kvartal 2013. Andelen som oppgav at de har færre ansatte gikk ned fra 25,1 til 24,0 prosent, mens andelen som oppgav at de har like mange ansatte gikk opp fra 38,9 prosent til 40,4 prosent.

Indeks 23:

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

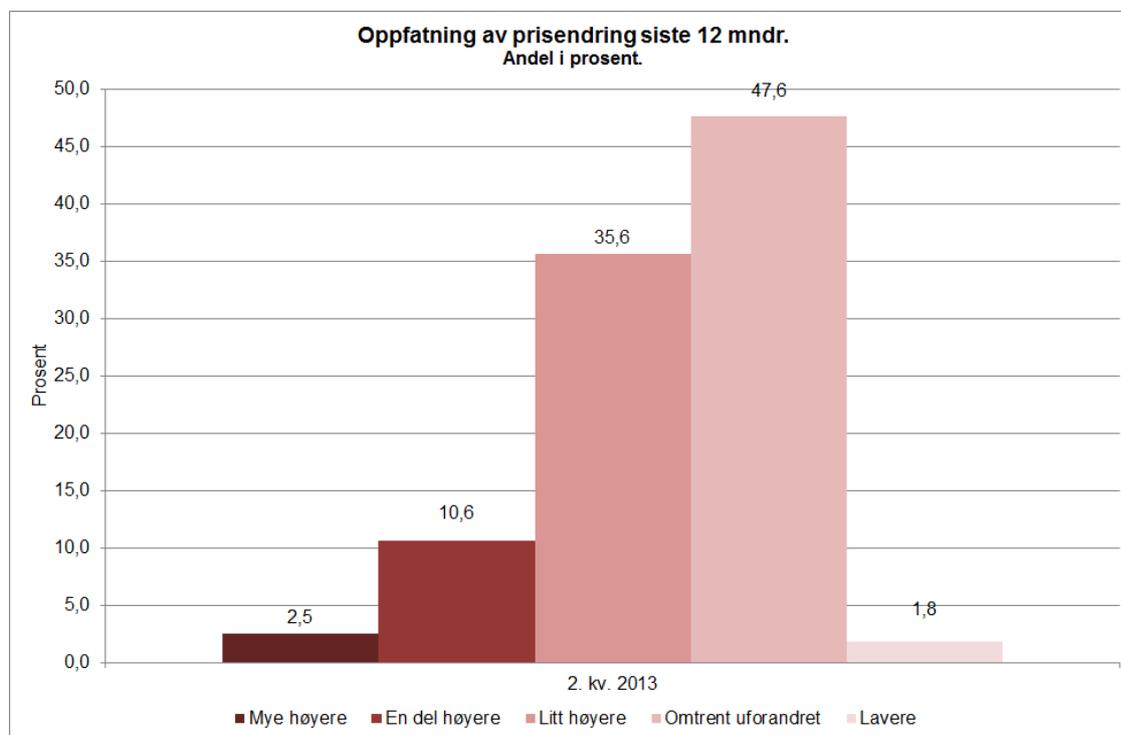
Antall ansatte om 12 mnd	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Næringslivsledere i bedrifter med færre enn 50 ansatte		
Flere ansatte	38,8	37,4
Like mange ansatte	43,6	46,2
Færre ansatte	17,3	16,4
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	21,5	21,0
Næringslivsledere i bedrifter med 50 ansatte eller flere		
Flere ansatte	41,4	38,5
Like mange ansatte	37,9	39,2
Færre ansatte	18,9	21,7
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	22,5	16,8
Næringslivsledere totalt		
Flere ansatte	39,6	37,7
Like mange ansatte	41,8	44,0
Færre ansatte	17,8	18,0
Netto (flere ansatte - færre ansatte)	21,8	19,7
Utvalg	550	462

37,7 prosent av næringslivslederne oppgav i andre kvartal 2013 at de forventer å ha flere ansatte om 12 måneder, mot 39,6 prosent i første kvartal 2013. Andelen som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder gikk opp fra 17,8 prosent til 18,0 prosent, mens andelen som forventer å ha like mange ansatte gikk i samme periode opp fra 41,8 prosent til 44,0 prosent.

Resultater - husholdningene

Indeks 24A:

Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?

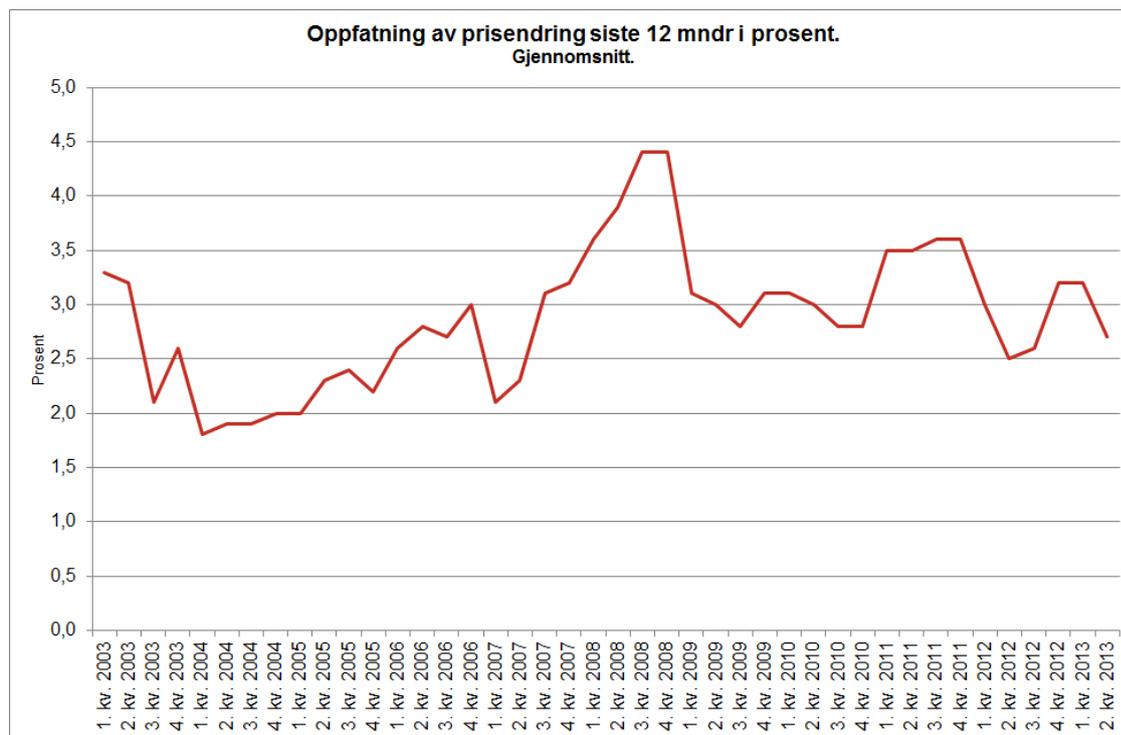

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd.		1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene			
Mye høyere	Prosentandel	3,1	2,5
En del høyere	Prosentandel	11,0	10,6
Litt høyere	Prosentandel	38,6	35,6
Omtrent uforandret	Prosentandel	43,3	47,6
Lavere	Prosentandel	1,4	1,8
Utvalg		1000	1000

Andelen av husholdningene som var av den oppfatning at prisene på varer og tjenester er mye høyere enn for ett år siden gikk ned fra 3,1 prosent i første kvartal 2013 til 2,5 prosent i andre kvartal 2013. Andelen som oppfatter at prisene er lavere gikk opp fra 1,4 til 1,8 prosent. Andelen som oppfatter at prisene er omtrent uforandret var på 47,6 prosent i andre kvartal 2013 mot 43,3 prosent i første kvartal 2013.

Indeks 24B:

Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?

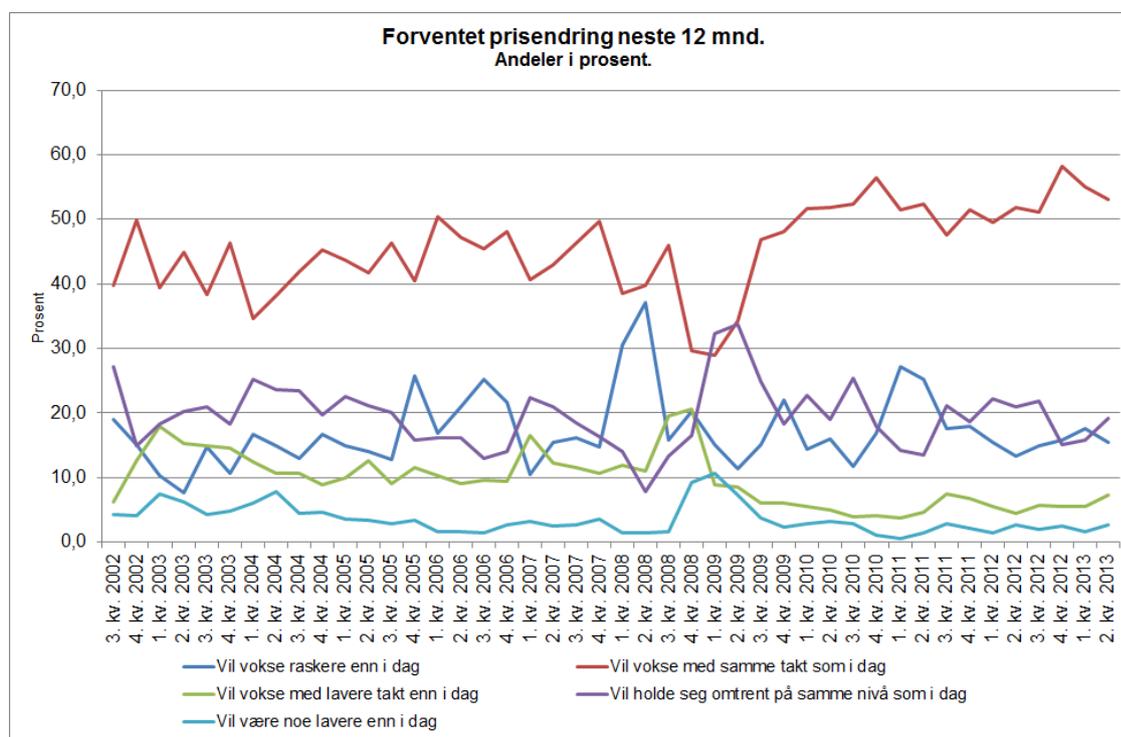

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd. i prosent	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	3,2	2,7
Utvalg	803	817

Oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene var på 2,7 prosent i andre kvartal 2013, mot 3,2 prosent i første kvartal 2013.

Indeks 25A:

Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?

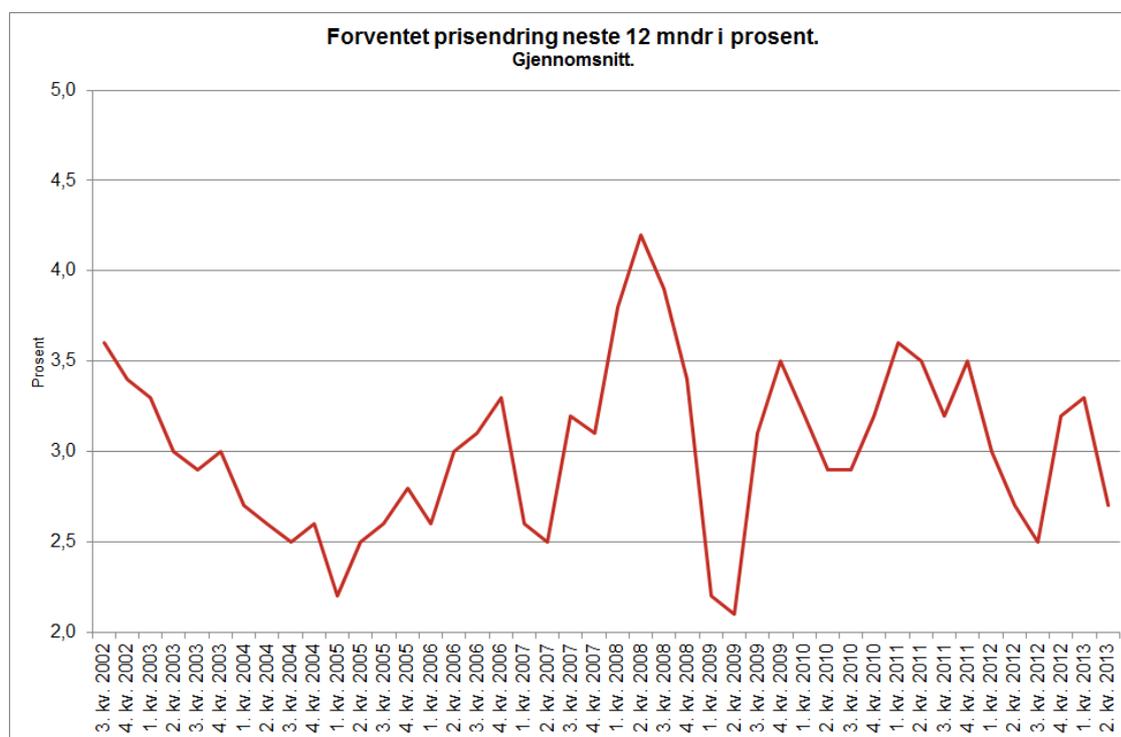

Forventet prisendring neste 12 mnd		1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene			
Vil vokse raskere enn i dag	Prosentandel	17,6	15,4
Vil vokse med samme takt som i dag	Prosentandel	55,1	53,0
Vil vokse med lavere takt enn i dag	Prosentandel	5,6	7,4
Vil holde seg omtrent på samme nivå	Prosentandel	15,9	19,2
Vil være noe lavere enn i dag	Prosentandel	1,7	2,7
Utvalg		1000	1000

15,4 prosent av husholdningene forventer at prisene de neste 12 måneder vil vokse raskere enn i dag, mot 17,6 prosent i første kvartal 2013. 53,0 prosent av husholdningene forventer at prisene på varer og tjenester de neste 12 måneder vil vokse med samme takt som i dag, en nedgang på 2,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen som forventer at prisene de neste 12 månedene vil være noe lavere enn i dag gikk opp fra 1,7 prosent i forrige kvartal til 2,7 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 25B:

Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?

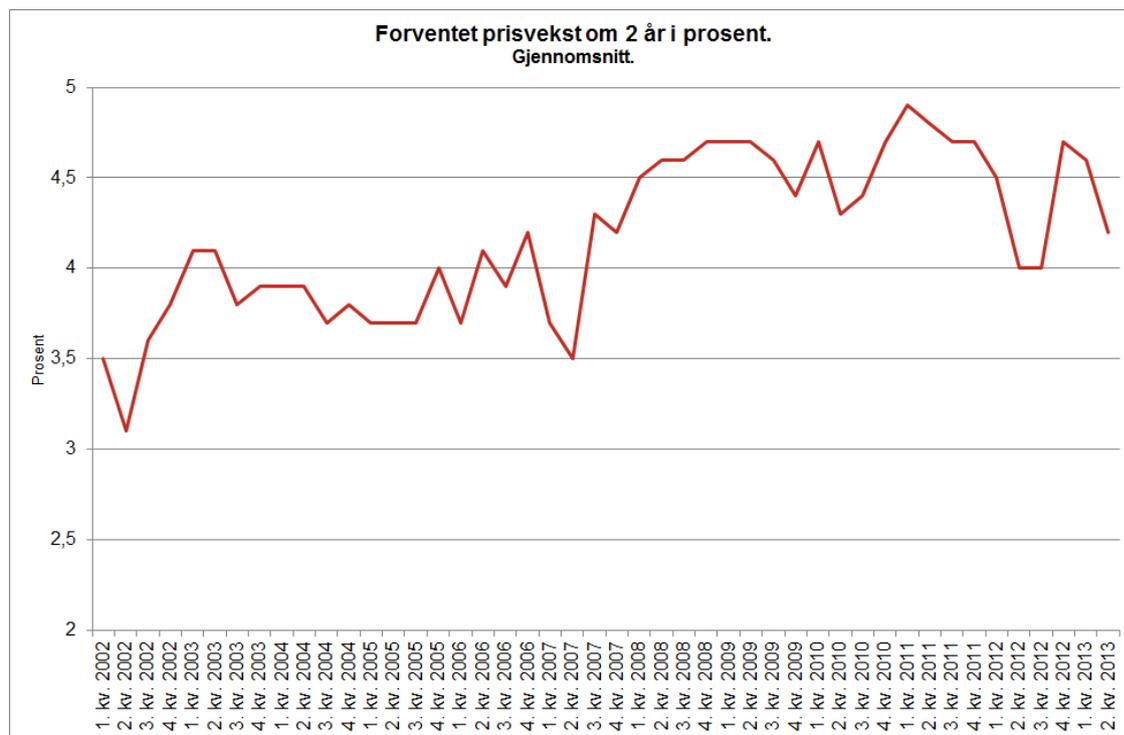

Forventet prisendring neste 12 mnd. i prosent	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	3,3	2,7
Utvalg	845	868

Forventet prisendring neste 12 måneder blant husholdningene sank fra 3,3 prosent i første kvartal 2013 til 2,7 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 26:

Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?

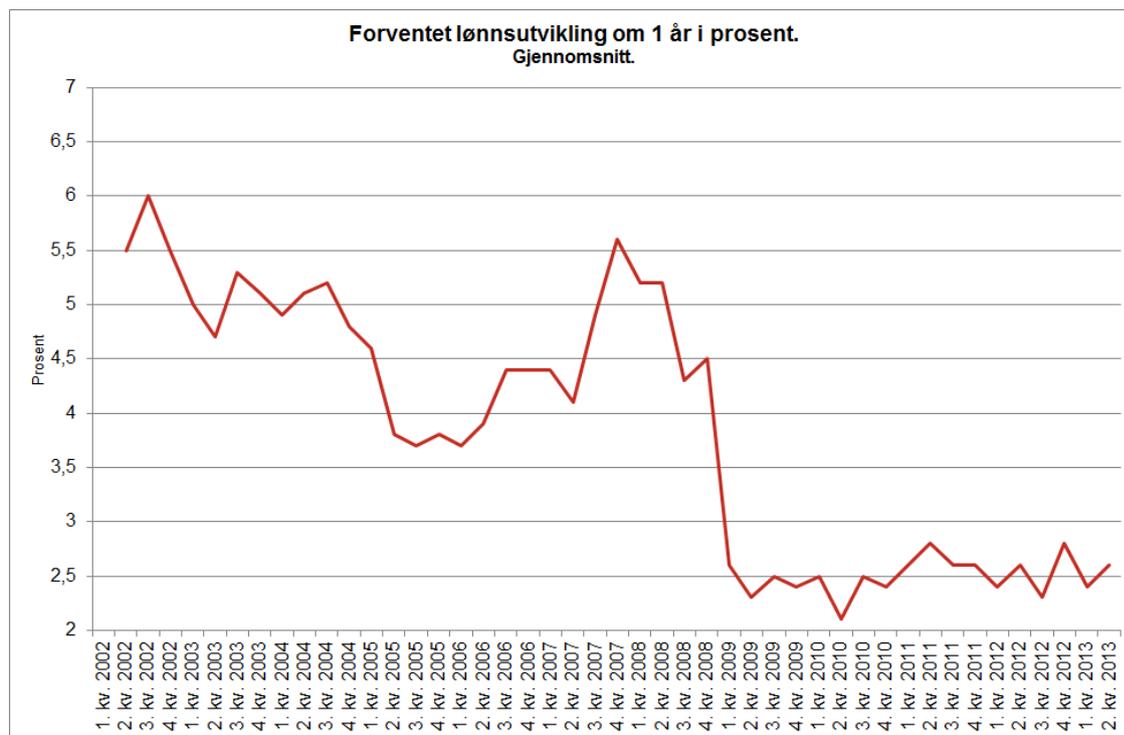

Forventet prisvekst om 2-3 år i prosent	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	4,6	4,2
Utvalg	698	748

Forventet prisvekst om 2-3 år blant husholdningene sank fra 4,6 prosent i første kvartal 2013 til 4,2 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 27:

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

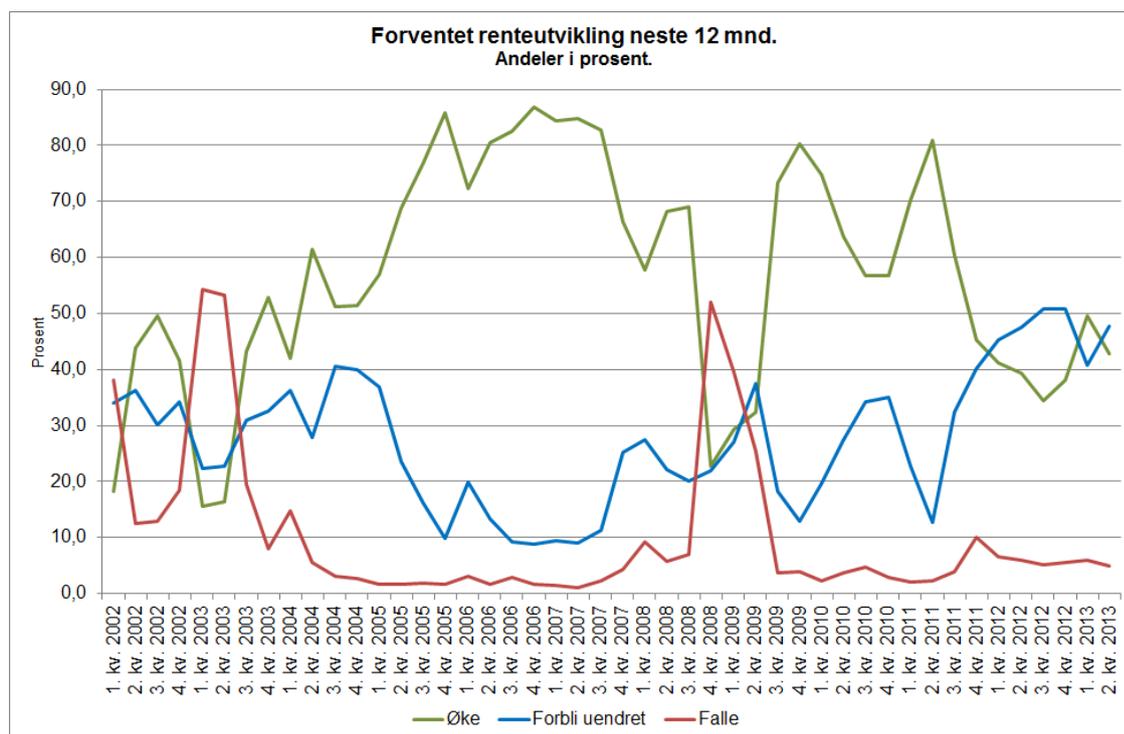

Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,6
Utvalg	834	830

Forventet lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene gikk opp fra 2,4 prosent i første kvartal 2013 til 2,6 prosent i andre kvartal 2013.

Indeks 28:

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet renteutvikling neste 12 mnd	1. kvartal 2013	2. kvartal 2013
Husholdningene		
Øke	49,6	42,9
Forbli uendret	40,7	47,7
Falle	5,9	4,9
Utvalg	1000	1000

Andelen av husholdningene som forventer en økning i rentene gikk ned i andre kvartal 2013, fra 49,6 prosent til 42,9 prosent. Andelen som forventer at renten skal falle sank fra 5,9 prosent til 4,9 prosent, mens andelen som forventer at renten skal forbli uendret gikk opp med 7,0 prosentpoeng til 47,7 prosent i andre kvartal 2013.

Tekniske kommentarer - økonomene og partene i arbeidslivet

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er basert på respondentlister fra tidligere undersøkelser. Disse listene er oppdatert med nye aktører både blant økonomene og partene i arbeidslivet. I tillegg er listene korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante.

Antall intervjuer

I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 86 intervjuer blant økonomer innenfor akademia og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner. Av disse intervjuene er 59 av respondentene økonomer og 27 respondenter kommer fra partene i arbeidslivet.

Vekting

Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.

Metode for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Confirmat. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 8. til 22. mai 2013.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 8 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - næringslivslederne

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av bedriftsledere i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Undersøkelsen er gjennomført gjennom Opinion Perducos representative næringslivspanel. Dette panelet er rekruttert gjennom Opinion Perducos kvartalsvise næringslivsundersøkelse (Norges næringslivsundersøkelser - NNU®).

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 462 intervjuer blant bedriftsledere i næringslivet i denne undersøkelsen.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften.

Datainnsamling

Feltarbeidet er foretatt på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet Confirmit. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post til deltakerne i panelet.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 8. til 28. mai 2013.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.

Tekniske kommentarer - husholdningene

Utvalg og utvalgsmetode

Undersøkelsen er representativ utvalgsundersøkelse av befolkningen som er 15 år eller eldre. 60 prosent av intervjuene er gjennomført på fasttelefon og 40 prosent er gjennomført på mobiltelefon.

Antall intervjuer

Det er gjennomført totalt 1000 intervjuer blant norske husholdninger.

Vekting

Resultatene er vektet basert på variablene geografi (landsdel), alder og kjønn.

Datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervjuer (CATI). Telefonintervjuene er gjennomført av Norstat Norge på oppdrag av Opinion Perduco.

Tidspunkt for datainnsamling

Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 13. til 16. mai 2013.

Ekstremobservasjoner

Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.